

VI Evanghelie Zappa

recurs la paternitatea ideii Jocurilor Olimpice Moderne

Satul Broșteni din comuna Ion Roată, județul Ialomița, își leagă numele de una dintre personalitățile care au marcat istoria Bărăganului: Evangelie Zappa (1800-1865), mare proprietar de pământuri, **fermier întreprinzător și energic negustor de cereale** din România secolului al XIX-lea, luminat și generos filantrop, rămas în cronică modernă a Europei îndeosebi ca promotor al reluării tradiției Jocurilor Olimpice moderne.

Dacă îi tâlcuim numele și prenumele, vom avea surpriza de a descoperi aproape o predestinare! După nume, “Zappa” (zapa) este o unealtă folosită în agricultură pentru afânarea pământului. Și Zappa a afânat îndestulător pământul Bărăganului spre folosul țăranilor și al Țării. După prenume, (E)vanghelie înseamnă “vestea cea mai bună”. Citindu-i istoria și respectând proporțiile de asemănare vom înțelege cât a vestit Evangelie Zappa Țării Românești, Balcanilor și Europei!

Fascinați de istoria acestui încă prea puțin cunoscut **personaj european** al veacului al XIX-lea, vom încerca să aducem argumentele care să demonstreze că, prin fapte și anvergură, Evangelie Zappa va rămâne de-a pururi și va aparține, deopotrivă, istoriei culturii și civilizației Greciei și României, cât și mișcării olimpice universale, va fi un cetățean al Balcanilor și o pildă de europenism. De altfel, într-o „Proclamație”, tipărită la București, în vara anului 1852, Zappa menționa: „*Eu am iubit și iubesc pe greci, i-am respectat și-i respectez încă, nu mai puțin iubesc și respect și pe români, a căror țară am adoptat-o ca p-o al doilea Patrie a mea și am ales umbra legilor ei sub care trăiesc astăzi*”.

O parcurgere succintă a biografiei sale ne va releva că a sprijinit dezvoltarea culturii românești și europene cu o generozitate extraordinară, a fost un mare sfătuitor al oamenilor vremii sale, este unul din promotorii Jocurilor Olimpice Moderne, iar la Broșteni de Ialomița a săvârșit cu adevărat lucrare de obște. Aici, prin bună gospodărire, a acumulat legendarele sale averi, aici și-a plămădit inițiativele de anvergură europeană.

Deși este lacunară din perspectiva documentelor autentice, totuși biografia lui Evangelie Zappa poate fi reconstituită în mare parte.

Se știe că s-a născut în anul 1800, la Lamporo (în alte transcrieri **Lamparo/ Lambove/ Lampobo**) din Epirul de nord, una din cele mai interesante arii etnografice ale nord-vestului Greciei, aflată la acea vreme sub stăpânirea Imperiului Otoman, acum parte a regiunii Girokastra din Albania. Comunitate era formată în mare majoritate din vlahi sau aromâni, iar familia lui Evangelie Zappa îi cuprindea pe tatăl său, negustorul

Vasile Zappa, mama sa – Sotira, care provenea dintr-o familie vestită de aromâni, fratele Anastase și sora Marina. Botezându-și copilul Evangelie, soții Zappa se asigurau că el va purta credința creștin-ortodoxă, chiar dacă majoritatea conașionalilor săi albanezi erau musulmani. Peste vreme, crucea sau semnul crucii au fost prezente, pe însemnele heraldice de pe monumentul său funerar sau în forma de dispunere a spațiilor Zappeion-ului realizat la Atena după proiectele sale.

Interesant este că, în biografia lui Evangelie Zappa, originea sa etnică a stat sub semnul multor interpretări, avansându-se idei că ar fi fost albanez, macedoromân sau grec. Faptul că acesta vorbea greacă și s-a zbatut toată viața să reînvie Jocurile Olimpice i-a făcut pe unii să aprecieze că acesta era grec, nu aromân. Peste ani, rudele lui Evangelie Zappa au contestat, oficial și public, că el ar fi de naționalitate elenă, probând și în instanță originea sa albaneză. După stabilirea sa definitivă în Țara Românească, Evangelie Zappa a

de clarat, de nenumărate ori, dubla sa cetățenie: greacă și română, în urma adoptării țării noastre „ca p-o al doilea Patrie – până la sfârșitul vieții”.

Εvanghelie Zappa

appeal to the paternity of the idea of Modern Olympic Games

🇬🇧 Broșteni village from the commune Ion Roată, Ialomița County, connects its name with one of the personalities who marked the history of Bărăgan: Evanghelie Zappa (1800-1865). He was a big owner of lands, enterprising farmer and energetic cereals merchant from the XIX century Romania, an illuminated and generous philanthropist, remained in the Europe modern chronicle mostly as a promoter of retaking the tradition of the modern Olympic Games.

If we translate his name, we will have the surprise to discover almost a predestination! After the surname, “Zappa” (zapa) is a tool used in agriculture to break up the land. And Zappa broke enough the land of Bărăgan for the use of the villagers and of the Country. His first name, (E)vanghelie (Evangel) means “the good news”. Reading his history and respecting the resemblance of the proportion we will understand how much Evanghelie Zappa announced to Walachia, the Balkans and Europe!

Fascinated by the history of this too little known **European character** of the XIX century, we will try to gather all the arguments to prove that, after his deeds and scope, Evanghelie Zappa will forever remain in the Greek and Romanian cultural history and civilization. He will also forever remain to the universal Olympic movement, and he will be a citizen of the Balkans and European model. In a „Proclamation”, printed at Bucharest, in summer 1852, Zappa mentioned: *„I loved and I still love the Greeks, I respected and still respect the Romanians also, whose country I adopted as my second Country and I chose the shadow of its laws to live under.”*

A short review of his biography will show us that he supported the development of the Romanian and European culture with an extraordinary generosity, he was a great adviser of the men in his times, he is one of the promoters of Modern Olympic Games, and at Broștenii of Ialomița he truly made a community work. Here, with good management, he gathered his fabulous fortune, here he forged the European initiatives.

Although lacunose from the authentic documents perspective, Evanghelie Zappa's biography can be reconstituted in most part. We know he born in 1800, at Lamporo (in other transcriptions **Lamparo/ Lambove/ Lampobo**) in North Epirus, one of the most interesting ethnographic areas in north-west Greece, in those time under the domination of the Ottoman Empire, now a part of the Girokastra region in [Albania](#).

The community was formed mostly of Walachs or Macedo-Romanians, and Evanghelie Zappa's family included his father, the merchant Vasile Zappa, his mother – Sotira, who came from a famous Macedo-Romanian family, his brother Anastase and sister Marina. Baptizing their child Evanghelie, the Zappa husbands ensured that he will bear the Christian-Orthodox belief, even though most of their Albanian conationals were Muslims. In time, the cross or the sign of the cross were presented, on the heraldic signs of his funeral monument or in the disposing form of the Zappeion spaces made at Athena after his projects.

Oricâte argumente ar exista pro sau contra uneia sau alteia dintre abordările privind originea etnică, un lucru rămâne esențial : Evanghelie Zappa aparține prin naștere Balcanilor, iar prin cultură, mentalitate, inițiative și experiență fondatoare, spiritului european.

A avut cetățenia tuturor celor pe care i-a iubit și pentru eliberarea cărora a luptat, ajutându-i să-și modernizeze viața social-economică și culturală pentru a-și realiza mai rapid idealurile.

Documentele de care dispunem nu ne oferă prea multe date despre primii ani ai copilăriei și tinereții lui Evanghelie Zappa. A avut mai multe îndeletniciri, dar și o tinerețe zbuciumată, reținându-se că încă din anul 1813 activa ca străjer - de la vârsta de 13 ani! - în satul Mazia, în armata celebrului Ali Pasha din Ianina, unde a rămas până în 1820. A participat, în mai 1820, la lupta împotriva armatelor sultanului Mahmud al II-lea, a devenit unul dintre vitejii cei mai apropiați ai revoluționarului Marcos Botsaris (Marco Bociari) și chiar aghiotant al acestuia, obținând gradul de maior (comandor, în unele lucrări) și înalta distincție „Arhanghelul Mihail” și participând la multe bătălii împotriva turcilor pentru independența Greciei.

Au fost ani care l-au marcat, deoarece într-o „Proclamație” semnată de Evanghelie Zappa în „Vestitorul Românesc – gazetă semi-oficială”, care apărea la București cu caractere chirilice, declara: „În timpul războiului Greciei [război de eliberare națională: [1821-1829], după ce am fost jefuit de toată averea mea de către stăpânitorii și cărmuitorii locurilor unde mă aflam, după ce mumă-mea bătrână au fost adusă în orașul Ianinii și au șezut în Ostrovul de acolo numit Micii la Mănăstirea Ilicca doi ani de zile la închisoare și cu fiarele de picioare numai ca să [i]es eu din țara Grecească, am desprețuit toate acestea, călcând în picieră până și dragostea părintească, ș-am rămas acolo până la terminarea războiului ca să mă jertfescu împreună cu dâșii și să le dau o mai întinsă dovadă de afecția mea către Patrie și patrioți.”

În dezacord cu o parte din măsurile de organizare a armatei grecești și în conflict cu unele personalități ale Greciei acelor timpuri, Evanghelie Zappa s-a hotărât să părăsească definitiv cariera militară și Grecia, stabilindu-se în Țara Românească, după anul 1830.

S-a stabilit întâi la Brăila, având probabil pașaport al Imperiului Otoman. Beneficiind de protecția acordată negustorilor străini de a nu plăti impozite, dar fiind și o fire întreprinzătoare și dovedind o deosebită abilitate negustorească, Evanghelie Zappa a inițiat un comerț activ cu Țările Române, apărând în scurtă vreme ca posesorul celei mai însemnate averi din societatea românească a vremii sale.

Asupra modului cum fusese făcută această avere, abordările sunt contradictorii.

Theodor Văcărescu, fiu de mare moșier, scria în anul 1892, că „acest Vanghele venise necunoscut, obscur și sărac în Țara Românească și se îndeletnici mai întâi aici cu arendășia, pe atunci când exista la noi claca”. Legende sunt mai numeroase și, firese, cu multă fabulație! Se spune că venise cu căruțe cu galbeni furați din atacurile date asupra convoaielor turcești care transportau birurile adunate în Peninsula Balcanică sau din pirateria din zona Salonicului.

O altă legendă vorbește despre faptul că ar fi vindecat de „bubă neagră” o fată de Sultan sau Mare Vizir, iar ca recunoștință acesta l-ar fi trimis în Țara Românească și aici, însoțit fiind de un alt călăreț, li s-a spus că atât cât vor reuși să călărească de la răsăritul soarelui, primul înspre sud, celălalt înspre nord și să revină spre a se întâlni la apusul soarelui, atât se va întinde moșia pe care avea să o primească Zappa.

De asemenea, se spune că se îmbogățise așa de mult, încât ar fi voit să-și învelească castelul cu bănuți de aur și că umplea poala cu galbeni fetelor pe care le plăcea, pentru ca să se poată mărita cu zestre. Dacă documentele istorice ni-l înfățișează ca un mare boier luminat, un umanist cu idei capitaliste, legendele, în schimb, ni-l redau ca un om răutăcios, ambițios, orgolios și crud.

După „viețuirea de mai mulți ani pe pământul acestei țări românești”, **Evanghelie Zappa devine cetățean român în anul 1844** și, odată cu cetățenia, dobândește și dreptul de a avea proprietăți. Așa devine în câțiva ani unul dintre cei mai mari proprietari de pământuri, păduri, hanuri, mori de făina și fabrici de spirt.

În anul 1844, **Evanghelie Zappa** a ajuns la Broșteni, unde cumpărase moșia Broștenii Noi, „cu toate trupurile și numirile ei”, conform actului încheiat la 11 decembrie 1844, de la serdarul Ioan Al. Filipescu, zis Vulpache, fiul vornicului Al. Filipescu-Vulpe și ginerele fostului domnitor Gh. Bibescu (1842-1848).

Aflat în bune relații cu câțiva mari boieri munteni, în frunte cu Filipeștii, Bibeștii, Slătineanu, Lehliu, Catargiu ș.a., Zappa a putut cumpăra, chiar de la aceștia, și alte proprietăți. Bunurile pe care Zappa le deținea în județul Ialomița le știm din Testamentul său: „Broștenii cu morile, piua, pădurile, magaziiile, casele și celelalte de pe dânsa; Uleștii și Megieșasca cu trupurile lor și cele lipite de dânsa, Bereasca cu hanurile și pădurea Stoienasca ce se zice Pisica, cu deosebite trupuri, Slujitorii și Valea Măcrișu cu cele de pe dânsa două sate într-un trup, Ceganii și Percenii cu bălțile, păduri și alte asemenea, într-un trup, toate acestea situate în districtu Ialomița”.

🇬🇷 Interesting is the fact that in Evangelie Zappa's biography, his ethnical origin stood under the sign of many interpretations, advancing the idea that he was either Alban, Macedo-Romanian or Greek. The fact that he spoke Greek and that his entire life he fought to revive the Olympic Games made some to assert that he was Greek, not Macedo-Romanian. After many years, Evangelie Zappa's relatives contested, officially and in public, the fact that he might be of Hellenic nationality, proving in court his Alban origins. After his definitive establishing in Walachia, Evangelie Zappa declared, countless times, his double citizenship: Greek and Romanian, after adopting our country „as his second Country – until I die”.

No matter how many arguments exist pro or against one of the other theories regarding his ethnic origin, one thing remains essential: Evangelie Zappa belongs by his birth to the Balkans, and by his culture, mentality, initiatives and foundational experience to the European spirit.

He had the citizenship of those whom he loved and for whose freedom he fought, helping them to modernize the socio-economical and cultural life to accomplish more rapidly their ideals.

The documents we have do not offer too many data about the first years of Evangelie Zappa's childhood and youth. He had many occupations, but also a tumultuous youth, a fact proved by the fact that since 1813 he activated as a guard – he was 13! - in the village Mazia, in the army of the famous Ali Pasha from Janina, where he stayed until 1820. He took part, in May 1820, at the battle against Sultan Mahmud II's armies, he became one of the closest braves of the revolutionary Marcos Botsaris (Marco Bociari) and even his adjutant. He obtained the rank of Major (commander, in some sources) and the high distinction „Archangel Michael” and participated at many battles against the Turks for Greece's independence.

These were the years that marked him, because in a „Proclamation” signed by Evangelie Zappa in „Vestitorul Românesc – semi-official journal”, that appeared in Bucharest with Cyrillic letters, declared: „During the war of Greece [a war for national freedom: [1821-1829], after I was robbed of my entire fortune by the masters and leaders of those lands, after my old mother was brought in the city Ianinii and sat in the Islet from there named Micii at the Ilicca Monastery for two years in prison and with chains around her feet for me to get out from the Greek country, I despised all these, trampling under my feet the fatherly love, and I stayed there until the war ended to sacrifice along with them and to prove once more my affection for the Country and the patriots.”

In discountenance with some of the organizing measures of the Greek army and in conflict with some personalities from Greece, Evangelie Zappa decided to leave for good the military career and Greece, establishing in Walachia after the year 1830.

At the beginning he settled in Braila, probably having an Ottoman Empire passport. Having the advantage of the protection offered to the foreign merchants, not to pay taxes, but also being an enterprising nature and having special merchant skills, Evangelie Zappa initiated active commerce with the Romanian Countries. Not after long he appeared as the possessor of the most important fortune in the Romanian society of those times.

Regarding the way in which that fortune was gathered, the approaches are contradictory.

Theodor Văcărescu, the son of a great landowner, wrote in the year 1892, that „this Vanghele was unknown, obscure and poor when he first came in Walachia and started to do some leasing, in a time when we had the corvee.” The legends are numerous and, of course, fabulous! They say that he came with wagons filled with gold coins stolen during the attacks against the Turk conveys that transported the tributes gathered in the Balkan Peninsula or from piracy in the Salonic area. Another legend speaks about the fact that he healed from „carbuncle” the daughter of a Sultan or Great Vizier, and in his gratitude he send him to Walachia. Here, accompanied by another rider, was said that for as long as they will manage to ride from sunrise, the first one toward the south, the other toward the north, that will be the land that Zappa will receive.

Lor li se mai adăugau moșia de la Scutelnici-Buzău cumpărată de la de paharnicul Constantin Lipănescu, moștenirea domeniului Budești, fostă proprietate a lui Iancu Manu, locuința și Hotelul Athena din București (situat pe Calea Moșilor, probabil înspre Piața Sf. Gheorghe), numit în epocă Hanul Cernica, o „povarnă” (fabrică de spirt), amplasată la 1,5 km spre malurile Ialomiței, câteva acareturi în Epir. Moara de făină cu 12 postave (pietre) era prin mărimea, dotarea și numărul angajaților unică în Țara Românească.

Toate acestea demonstrează personalitatea polivalentă a lui Evanghelie Zappa, preocuparea pentru modernizarea și practicarea pe baze științifice a agriculturii, crearea unor ferme-model, dotarea cu utilaje agricole de la Viena – capitala Imperiului hasburgic – și poate și din Franța, introducerea unor sisteme de evidență adaptate contabilității moderne, dezvoltarea industriei prelucrătoare de produse agricole (mori, fabrică de spirt) și altele.

A scris cartea bilingvă - grecește și românește - „Trântorul”, „cuprinzând observațiuni experimentale asupra agriculturii și taxelor moșiilor”, adevărat manual de instruire a poporului român în problemele unei agriculturi sistematice, eficiente și va fi în grupul de inițiativă privind înființarea unei Societăți de Agricultură în Țara Românească.

Seceta din anii 1845/1846 care a cuprins întreaga Europă a condus la creșterea prețurilor produselor agricole și reducerea exportului de cereale, afectând serios viața economică și socială. În aceste condiții, **Evanghelie Zappa** trimitea în aprilie 1848, spre vânzare, care cu grâu la București, Oltenița, Călărași, Buzău, Silistra, Ulmeni etc. ,iar în anul 1851, în Rusia, afectată și ea de secetă, o cantitate apreciabilă de făină, pentru a sprijini armata în lupta ei împotriva turcilor. Pentru că în București a trimis „grâu cu preț scăzut (130 lei/ kila)” și a donat Sfatului Orășenesc o cantitate de grâu, domnitorul Gheorghe Bibescu îl cinstea pe Evanghelie Zappa cu titlul de Pitar, la 11 februarie 1846.

După planurile lui Zappa, în anul 1857, a fost construit **conacul de la Broșteni, care avea un etaj, cu camere spațioase, frumos împodobite și luxos mobilate**. Se înțelege că din interiorul locuinței nu lipseau confortul, bunul gust, chiar luxul, străluceau bogăția, traiul cel puțin îmbelșugat, dacă nu fastuos, mobilierul în stil european, cu porțelanuri, argintării și cărți, toate emanând bogăție și un trai îndestulat. Conacul era împrejmuit cu ziduri înalte de 2 metri, prevăzute cu turnuri de observație, avea o frumoasă livadă cu pomi fructiferi și grădini cu flori menite să adauge locului un plus de ospitalitate. Fauna locurilor unde se aflau conacul și moșiile lui Zappa și care cuprindea iepuri, căprioare, mistreți, prepelițe, rațe sălbatice și, mai ales, dropiile – cele mai mari și mai valoroase păsări din Bărăgan, oferea prietenilor și oaspeților lui Evanghelie Zappa farmecul expedițiilor cinegetice. De asemenea, exista un numeros personal: dascăli de limbi și culturi străine, consilieri, alți funcționari, slujitori și slujnice. Conacul era păzit de o ceată de arnăuți.

🇬🇧 They also say that he became so rich, that he wanted to cover his castle in gold coins and that he filled with gold the laps of the girls he liked, so that they could marry with dowry. If the historical documents present him as a enlightened boyard, an humanist with capitalist ideas, the legends, in change, show him a mean, vicious, vainglorious and cruel man.

After „living many years on the lands of this Romanian country”, **Evanghelie Zappa becomes Romanian citizen in the year 1844 and, with the citizenship, he gains the right to have properties.** In few years he become one of the greatest owners of lands, forests, inns, flour mills and alcohol factories.

In the year 1844 **Evanghelie Zappa came to Broșteni**, where he bought the *estate the New Broșteni*, „with all its bodies and names”, according to the act signed at 11 December 1844, from the cavalry commander Ioan Al. Filipescu, called Vulpache, the son of the magistrate Al. Filipescu-Vulpe and son in law of the former voivode Gh. Bibescu (1842-1848).

In good relations with some of the great Wallachian boyards headed by Filipești, Bibești, Slătineanu, Lehliu, Catargiu ș.a., Zappa bought, sometimes from them, other properties. We know the goods that Zappa owned in Ialomița County from his Will: „*Broștenii with the mills, the felting mill, the forests, the storehouses, the houses and other things on it; Ulești and Megieșasca with their bodies and those added to them, Bereasca with the inns and the Stoieneasca forest that is named the Cat, with different bodies, Slujitorii and Valea Măcrișu with all on them, two villages in a single body, Ceganii and Percenii with marshes, forests ant others as such, in a body, all these placed in Alumina District*”. To them added the Scutelnici- Buzău estate bought from Constantin Lipănescu, the inheritance of the Budești estate, former property of Iancu Manu, the dwelling and the Hotel Athena from Bucharest (placed on Calea Moșilor, probably toward St. Gheorghe Market), named in those times Cernica Inn, a „distiller” (alcohol factory), placed 1,5 km toward the Alumina shores, some properties in Epirus. The flour mill with 12 clothes (stones), was by its size, endowment and number of employees unique in Walachia.

All these prove **Evanghelie Zappa's** polyvalent personality, his concern for the modernization and scientifically based practice of agriculture, the creation of model-farms, the equipping with agricultural tools from Vienna – capital of the Habsburg Empire – and maybe from France. He was also concerned to introduce evidence systems adapted to modern bookkeeping, to develop the industry for the processing of agricultural products (mills, alcohol factory) and others.

He wrote the bilingual book – Greek and Romanian - „*Trântorul*”, „including experimental observations regarding the agriculture and estates taxes”, a true manual for the instruction of the Romanian people in the question of systematic and efficient agriculture. He was part of the initiative group of an Agricultural Society in Walachia.

The drought from the years 1845/1846 that embraced the entire Europe leded to a rising of the prices for agricultural products and to a reducing of the cereals exportation, seriously affecting the economical and social life. In these conditions, **Evanghelie Zappa** send in April 1848, for sale, cartfuls with wheat at Bucharest, Oltenița, Călărași, Buzău, Silistra, Ulmeni etc. In the year 1851 he send in Russia, seriously affected by drought, an appreciable quantity of flour, to support the army against the Turks. Because in Bucharest he send „wheat at a low price (130 lei/kila)” and donated to the City Council a big quantity of wheat, the monarch Gheorghe Bibescu honored Evanghelie Zappa with the title of Baker, at 11 February 1846.

Following Zappa's plans, in the year 1857, was build the mansion from **Brosteni, which had one floor, with roomy chambers, beautiful embellished and luxuriously furnished. It is understandable that from inside the dwelling did not miss the comfort, the good, even luxury, shined the richness, the abundant, if not pompous life, the European stile furniture, with porcelains, silver ware and books, all emanating richness and abundant living. The mansion was surrounded with 2 meters high walls, with observation towers, had a beautiful orchard with fruit trees and gardens with flowers meaning to add a plus of hospitality. The fauna of the area where Zappa's mansion and estates were and that included rabbits, dears, wild pigs, quails, wild ducks and especially bustards** – the biggest and the most valuable birds in Bărăgan, offered Evanghelie Zappa's guests and friends the charm of cynegetic expeditions. Also there was a numerous personnel: teachers of foreign languages and cultures, counselors, other functionaries and servants. A group of hirelings guarded the mansion.

În exteriorul bisericii, dar în dreptul altarului, au fost construite cavourile familiei Zappa, adevărate monumente funerare gen sarcofag și cu obeliscuri realizate din marmură albă în Insula Paros (Grecia), împrejmuite cu gard din fier forjat. Îndeplinindu-se dorința testamentară a lui Evanghelie Zappa, pe placa de deasupra sarcofagului se afle inscripția: „Aici zace păcătosul robul lui Dumnezeu, ctitorul acestei biserici, Evanghelie Zappa, încetat din viață la anul 1865, luna iunie, ziua 20”, în timp ce obeliscul este încrustat cu un medalion cu profilul său, sub care sunt dăltuite coroana, armele, medaliile și alte însemne heraldice care-l reprezentau, precum și celebra inscripție grecească, „Din partea lui Zappa, Grecia sa aiba concursuri olimpice”. Este unul dintre cele mai curate și frumoase mesaje pe care le poate transmite un om posterității pentru a-i nemuri faptele și numele!

În anul 1860, alaiul lui Alexandru Ioan Cuza, aflat în drum spre Constantinopol, în care se afla și poetul Dimitrie Bolintineanu, în calitate de ministru al Culturii, a fost găzduit la conacul de la Broșteni al lui Evanghelie Zappa, oaspeții fiind primiți cu o deosebită ospitalitate. Impresia lăsată alaiului domnesc l-a făcut pe Alexandru Ioan Cuza să dăruiască gazdei un inel cu efigia domnească, iar pe Dimitrie Bolintineanu să aibă numai cuvinte de laudă la adresa reședinței boierești. Din păcate, de-a lungul timpului, căpătând alte destinații, conacul lui Zappa s-a degradat treptat și a fost apoi demolat, din el rămânând doar ruinele zidului de incintă, ca o palidă o amintire a unui trecut glorios.

Personalitatea complexă a lui Evanghelie Zappa este demonstrată și de o impresionantă operă de filantrop.

Trebuie menționat că, între Alexandru Ioan Cuza și Evanghelie Zappa s-a legat o strânsă prietenie, devreme ce domnitorul va reveni la Broșteni în anii 1862 și 1863, iar Evanghelie Zappa îi trimitea de la Broșteni chiar și produse alimentare mai deosebite. De asemenea, Mihail Kogălniceanu și Evanghelie Zappa îl vor fi sfătuit pe Cuza cum ar trebui să fie înfăptuită mai bine *reforma agrară* și ce conținut să aibă decretul din primăvara anului 1864 de înfăptuire a reformei agrare. Evanghelie Zappa și-a oferit printre primii moșiile spre delimitare, conform legii agrare, cedând o treime din ele.

A contribuit decisiv la întemeierea Societății Literare, care va deveni ulterior Academia Română, oferind domnitorului Alexandru Ioan Cuza, în februarie 1860, o donație de 3000 de galbeni, din care 2000 pentru întocmirea unui dicționar românesc, 200 pentru o gramatică și 800 pentru realizarea unor traduceri din autori clasici, la care va mai adăuga 2.000 de galbeni pentru a contribui la fondul pentru premiile literare și științifice, donații ce vor constitui „**Fondul Zappa, ca fond literar**”. Gesturile sale nu puteau rămâne în afara recunoștinței, astfel că, pe coperta interioară a „Dicționarului” lui A.T. Laurian și I.C. Massim, apărut la București, în 1871, se putea citi: „*Memoriei fericitului Evanghelie Zappa, din allu cui fondu se lucredzia și se tiperesce, se dedică acestu opu*”. De asemenea, sculptorul român Karl Storck (1826-1887) a realizat un bust al lui Zappa, care a fost amplasat în Sala Societății Literare din București, la **1 august 1865**.

Din ce în ce mai popular și mai încărcat de glorie, Evanghelie Zappa s-a bucurat de prietenia unor personalități precum: domnitorii Alexandru Ghica, Gheorghe Bibescu și Alexandru Ioan Cuza, miniștri ca Ioan Al. Filipescu și Barbu Catargiu, Prințul Ion Ghica, C.A. Rosetti, V.A. Urechia, Dimitrie Bolintineanu, Mihail Kogălniceanu, Nicolae Bălcescu, C. Negruzzi și alții.

În anii 1853-1854 s-a construit biserica din Broșteni cu trei hramuri - „*Buna Vestire, Sfântul Nicolae și Sfântul Gheorghe*”, „(...) CU TOATĂ CHELTUEALA D-LUI MARELE/ SERDAR EVANGHELIE ZAPPA/ ȘI S-AU SĂVÂRȘIT LA ANUL 1854”, așa cum menționează una din pansaniile aflate deasupra intrării în pronaos.

🇬🇧 In the year 1860, Alexandru Ioan Cuza and his train, in the way to Constantinople, in which there was also the poet Dimitrie Bolintineanu, as the Culture Minister, was housed at the Evanghelie Zappa's mansion from Broșteni, with special hospitality. The impression made to the lordly train made Alexandru Ioan Cuza give to the host a ring with monarch effigy, and Dimitrie Bolintineanu to speak highly about the boyard residence. Unfortunately, in time, receiving other destinations, Zappa's mansion degraded and later was demolished, remaining only the ruins of the precinct wall, like a pale memory of a glorious past.

We must mention that between Alexandru Ioan Cuza and Evanghelie Zappa, appeared a close friendship. The prince returned to Broșteni in the years 1862 and 1863, and Evanghelie Zappa even send him from Broșteni special aliments. Mihail Kogălniceanu and Evanghelie Zappa counseled Cuza about how the *agrarian reform* should be done and what content should have the agrarian reform decree in spring 1864. Evanghelie Zappa offered among the first ones his estates for delimitation, giving up, according to the agrarian law, to a third of them.

More and more popular and filled with glory, Evanghelie Zappa enjoyed the friendship of many personalities like: the princes Alexandru Ghica, Gheorghe Bibescu and Alexandru Ioan Cuza, prime-ministers like Ioan Al. Filipescu and Barbu Catargiu, with Prince Ion Ghica, with C.A. Rosetti, V.A. Urechia, Dimitrie Bolintineanu, Mihail Kogălniceanu, Nicolae Bălcescu, C. Negruzzi and others.

In the years 1853-1854, build the church from Broșteni with three patrons - „*Buna Vestire, Saint Nicolae and Saint Gheorghe*”, „(...) WITH THE ENTIRE EXPENSE OF THE GREAT CAVALRY COMMANDER EVANGHELIE ZAPPA/ AND WAS FINISHED IN THE YEAR 1854”, as mentions one of the dedications placed above the entrance in narthex.

Outside the church, but on the line with the altar, were build the Zappa family vault, real funeral monuments of sarcophagus type and with obelisks made of white marble in Paros Island (Greece), surrounded with forged iron fence. Fulfilling Evanghelie Zappa' testamentary wish, on the plate above the sarcophagus was the inscription: „*Here lies the sinful slave of God, the founder of this church, Evanghelie Zappa, passed in the year 1865, month of June, day 20*”. The obelisk is encrusted with a medallion bearing his profile, under which are carved the crown, arms, medals and other heraldic signs that represented him, along with the Greek inscription „*On the part of Zappa, may Greece have Olympic contests*”. It is one of the purest and most beautiful messages that a man can sent to the posterity and to gain immortality for his deeds and name!

The complex personality of Evanghelie Zappa is also proven by an impressive philanthropist work.

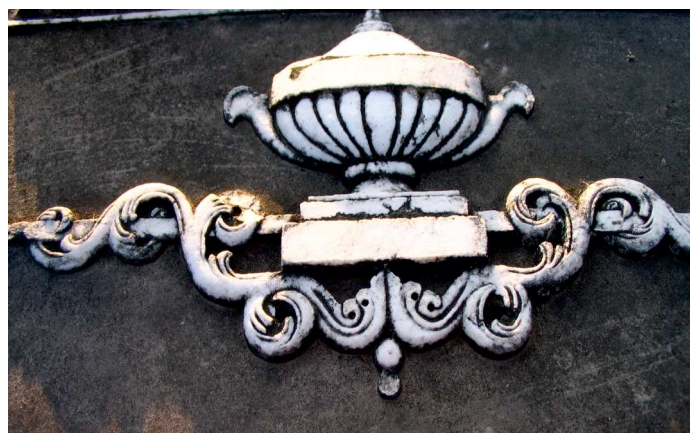
He decisively contributed to the foundation of the Literary Society, that will later become The Romanian Academy, giving to the ruler Alexandru Ioan Cuza, in February 1860 a donation of 3000 golden coins, from which 2000 for elaborating a Romanian dictionary, 200 for gymnastics and 800 translations from classics authors, to which it will add 2000 coins to contribute to the fund for the literary and scientific awards, donations that will constitute “The Zappa fund, as literary fund”. His gestures couldn't stay out from gratitude, so that, on the interior cover of A.T. Laurian and I.C. Massim “Dictionary”, appeared to Bucharest, in 1871, you could read: “In the memory of the beatified Evanghelie Zappa, from whose fund is working and printing”. Also, the Romanian sculptor Karl Storck (1826-1887) has realized a bust of Zappa, that was positioned in the Hall of Literary Society from Bucharest to 1 of August 1865.

A contribuit cu 50.000 de galbeni la înzestrarea armatei române, cu o baterie de tunuri, a fost al cincilea donator, ca sume, pentru refacerea capitalei țării după devastatorul **incendiu din 23 martie 1847**, a sprijinit financiar construirea Atheneului Român. **Actele de caritate ale lui Evanghelie Zappa vor continua prin ctitorirea unor biserici, prin construirea de scoli, orfelinate, spitale și prin ajutoarele oferite celor săraci.**

Nu-și va uita originile și va lăsa prin testament o parte din imensa lui avere - 6 milioane de drahme!- "Națiunii Elene" și altă parte vărului și asociatului său, Constantin Zappa. Donația unei sume exorbitante pentru acele vremuri, acceptată de guvernul grec, era destinată pentru a înființa "**Instituția Olimpicilor**" și a **finanța construirea unui complex expozițional** numit "**Stabilimentul Olimpicilor**". A mai donat lui Naum Vequilharsahi 10.000 de galbeni pentru tipărirea unor cărți albaneze cu caractere latine și a primului ziar în limba albaneză, a subvenționat substanțial întreținerea unor școli înființate de el în districtele Tepelena, Gjirokastra, Permet și altele. Importante sume de bani primeau după moartea sa biserica (1.700 de galbeni) și școala elinească din Labova, precum și oamenii săraci din această localitate natală, biserica având obligația de a marca anual data de 25 martie/6 aprilie – ziua națională a Greciei.

Dupa încetarea din viață a lui Evanghelie Zappa, vărul și colaboratorul său, Constantin Zappa (1814-1891), îi va îndeplini dorințele testamentare, printre care 30.000 de galbeni erau donați rudelor sale, iar majoritatea averii o lăsa vărului Constantin Zappa pe considerentul că „a lucrat împreună cu mine cu credință și-i sunt dator pentru aceasta”.

Evanghelie Zappa și-a întocmit testamentul olograf la Broșteni, la 30 noiembrie 1860, cu conștiința că „*omul fiind muritor și neavând dat de sus darul de a-și cunoaște ceasul morții care-l amenință în tot momentul*”, trebuie „*a-și regula lucrurile înainte de a sosi ceasul acela*”, „*(...) astăzi, la 60 de ani ai vârstei mele, având mințile întregi și fiind întrutotul sănătos(...)*”.

Destin sau stranie premoniție, cuvintele sale vor avea în vara anului 1863 o altă greutate, deoarece, fără să fi suferit de ceva, se va îmbolnăvi grav și incurabil. Constantin Zappa, împreună cu un doctor român, l-au dus pe Evanghelie Zappa, în octombrie 1863, la Paris, pentru a fi consultat de cei mai reputați medici neurologi francezi. Actul de consultații din 5 octombrie 1863 punea un diagnostic nemilos și incredibil: „*atins de demență și paralizie generală*” și că în maxim 6 luni va fi „*absolut incapabil de orice gestiune*”. Se întunecase mintea unui om care gândise limpede mai ales pentru binele semenilor săi!

S-a stins din viață la București, în ziua de 20 iunie 1865 și a fost înmormântat în cavoul familiei din curtea „*bisericii din Broșteni în fața sfântului altar din afară*”. Dorința testamentară a lui Evanghelie Zappa a fost ca, la 4 ani după moarte – perioada ciclului olimpic!- osemintele sale să fie dezgroape, să fie sfințite după canoanele creștine și reîngropate în Grecia : „*capul în curtea sau în fața stabilimentului Olimpicilor din Atena, iar oasele în curtea școlii din Labova, punând[u-se] deasupra acestor două morminte câte o placă (piatră) cu următoarele cuvinte: la cel din Atena: <<Aici odihnește capul...>> etc.; iar la cel de la școala din Labova: <<Aici odihnesc oasele...>> și celelalte...*”.

Constantin Zappa i-a onorat dispozițiile testamentare, date ca un manifest către posteritate și a continuat cu sfințenie opera caritabilă a vărului până în a doua jumătate a anului 1891, când, în vârstă de 77 de ani, a murit și el la Menton, în sudul Franței.

Opera de mecenat a lui Evanghelie Zappa este unică și dă un sens atât de progresist și umanitar banilor și averii sale. Căci, deocamdată, nu cunoaștem un caz similar care să-și fi pus agoniseala în slujba creării unor bunuri de pe urma cultivării cărora să beneficieze cât mai mulți. În filotimia sa, Zappa este fără pereche.

🇬🇷 He contributed with 50 000 golden coins to the endowment of the Romanian army with a battery of cannons, he was the fifth donator, as amounts, for the restoration of the country's capital after the devastating fire from 23 of March 1847, has financially supported the construction of the Romanian Athenaeum. Evangelie Zappa's charity works will continue through the foundation of churches, building schools, orphanages, hospitals and through aides given to the poor ones.

He will never forgive his origins and he will leave by will, a part of his huge fortune – 6 million drachmas! – to the “Hellene Nation” and another part to his cousin and his associate, Constantin Zappa. The donation of an exorbitant amount of money for those times, accepted by the Greek Government was designated to founding the “Olympics Institution” and to finance the construction of an exhibitionist complex named “The Olympics Establishment”. He also donated to Naum Veqilharshahi 10 000 golden coins for printing some Albanian books with Latin characters and to the first news paper in Albanian language, he substantially subsidize the maintaining of some schools he founded in the districts of Tepelena, Gjirokastra, Permet and others. Important amounts of money were receiving after his death the church (1700 golden coins) and the Hellene school from Labova, as well as the poor people from this natal town, the church having the obligation of annually marking the date of 25 March\6 April – Greece's national day.

After Evangelie Zappa died, his cousin and his collaborator, Constantin Zappa (1814-1891) will accomplish his testamentary wishes, from which 30 000 golden coins were donated to his relatives, and the majority of his fortune was left to his cousin, Constantin Zappa motivating that “he faithfully worked with me and I owe him for this”.

Evangelie Zappa wrote his holographic will at Brosteni, at 30 November 1860, aware that “the man being mortal and not having the gift of knowing his death time that threatens him in every moment” he must “regulate his things before that time comes”, “(...) today, at 60 years old, in my full mental capacity and being entirely healthy (...)”

Destiny or strange premonition, his words will weight differently, because, without suffering for something, he will severely and incurable get sick. Constantin Zappa, along with a Romanian doctor, took Evangelie Zappa, in October 1863, to Paris, to be consulted by the most reputable French neurologists. The consultation act from 5 of October 1863 gave a cruel and incredible diagnosis: “touched by insanity and general paralysis” and that in maximum 6 months he will be “absolutely incapable of any gesture”. The mind of a man who was thinking clearly especially for his kinds got dark!

He died in Bucharest, at 20 of June 1865 and he was buried in the family's vault from the yard of the “church from Brosteni in the front of the outside holly altar”. The testamentary wish of Evangelie Zappa was that, after 4 years after his death – the period of the Olympic cycle – his bones to be exhumed, to be sanctified after the Christian cannon law and reburied in Greece: “the head in the yard or in the front of the Olympics of Athens establishment, and the bones in the yard of the school from Labova, putting above those two graves a stone with the following words: the one from Athens: <<Here rests the head...>>” etc; and to the one from the school in Labova: <<Here rests the bones o...>> and the rest...”.

Constantin Zappa honored his testamentary wishes, given as a manifest to the posterity and accurately continued his cousin charity work until the second half of 1891, when, aged 77, he died too in Menton, in southern France.

The work of mecena of Evangelie Zappais unique and he gives a sense of progress and humanitarian as well to his money and fortune. Because, for now, we don't know a similar case to put its earnings to create goods from which as many people benefits. In his generosity, Zappa is peerless

EVANGHELIE ZAPPA

recurs la paternitatea ideii jocurilor olimpice moderne

Perioada Renașterii a creat în Europa o adevărată fascinație pentru cultura Greciei antice, în secolele XVIII – XIX unele țări organizând festivaluri folclorice și sportive neoficiale. Denumite nu de puține ori „Jocuri Olimpice” asemenea manifestări încercau să readucă atmosfera și spiritul **Jocurilor Olimpice** des fășurate în vechea Eladă, timp de aproape 12 secole, începând cu anul 776 î.H. și până în anul 393 d.H. (293 de ediții!), când împăratul Theodosius, considerându-le jocuri păgâne, le-a interzis.

Asupra paternității ideii realuării Jocurilor Olimpice moderne istoria i-a rezervat un loc de onoare baronului Pierre de Coubertin (1863-1937), reținând că la o conferință privind sportul internațional, ținută la Paris între 18-23 iunie 1894, acesta a propus, iar cei 79 de delegați din nouă țări au aprobat în unanimitate, ca orașul Atena din Grecia să fie gazda Jocurilor Olimpice din 1896, deschizând astfel era olimpismului modern.

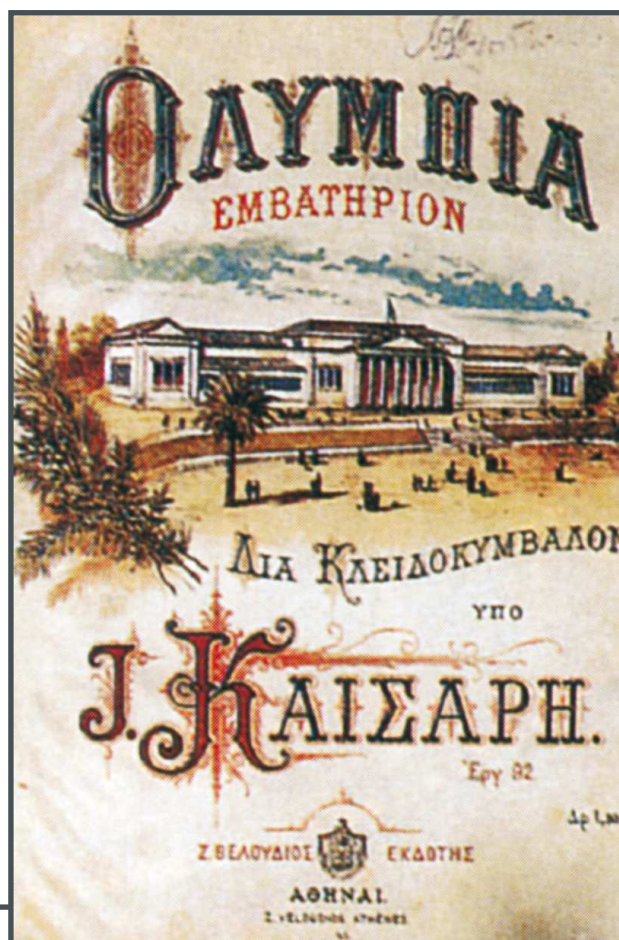
Adevărul istoric cere totuși să se rețină că fascinanta idee a renașterii Jocurilor Olimpice și a valorilor olimpismului antic este prezentă în diferite țări din Europa cu mult înainte de 1896 și chiar de nașterea lui Pierre de Coubertin. Încă din anul 1836, un grup de erudiți și entuziaști greci propusese ministrului de Interne, Ioan Coletti, organizarea anuală a Jocurilor Olimpice la 25 martie, Ziua națională a Greciei. Pedagogul german J.C. Guts Muts (1759-1839) a lansat și el ideea renașterii Jocurilor Olimpice, în lucrarea sa "Gymnastik für die Jugend", impulsivat de cercetările arheologice întreprinse la Olympia de germani. S-a alăturat acestei idei și englezul William Penny Brooks. Din această perspectivă, oamenii și, mai ales, istoria nu au voie să-l uite pe Evangelinos Zappa, artizan nu numai al unei puternice mișcări de reluare a Jocurilor antice Elade, dar, mai ales, susținător financiar exclusiv al întrecerii olimpice!

În prima parte a anului 1856, Evangelinos Zappa trimitea din București regelui Othon I de Bavaria al Greciei (1832-1862) și guvernului, propunerea reînființării Jocurilor Olimpice la Atena, asigurându-i că va pune la dispoziție fondurile necesare.

Înștiințat despre această dorință a lui Evangelinos Zappa, Consulatul grec din București a informat, la 6 iulie 1856, Ministerul de Externe al Greciei despre disponibilitatea bogatului om de afaceri de a reînvia anticele competiții sportive și de a suporta cheltuielile de organizare, precum și construcția unor edificii sportive la Atena.

Propunerea a fost transmisă de rege ministrului de externe al Greciei, Alex. R. Rangabé, un distins om de cultură, arheolog de profesie, care ulterior va menționa că : „I-am mulțumit lui Zappa pentru splendida sa idee și i-am spus totodată că timpurile s-au schimbat față de antichitate. Astăzi națiunile nu se mai disting ca atunci prin atleții și alergătorii cei mai buni, ci prin campioni în industrie, meșteșuguri și agricultură. I-am sugerat să fondeze Jocurile Olimpice Industriale”.

Tergiversarea luării unei hotărâri ferme l-a determinat pe Evangelinos Zappa să trimită, la 28 mai 1858, o nouă petiție regelui și guvernului Greciei, dar și cu o ofertă clară: cedarea a 400 de acțiuni pe care le avea la Societatea elenă a vapoarelor și donarea a încă 3.000 de galbeni pentru a fi fondată la Atena „Instituția Olimpicilor”, desfășurarea din patru în patru ani a concursurilor numite „Olimpii”, începând cu anul următor, 1859 și construirea unui complex expozițional și cultural-sportiv.

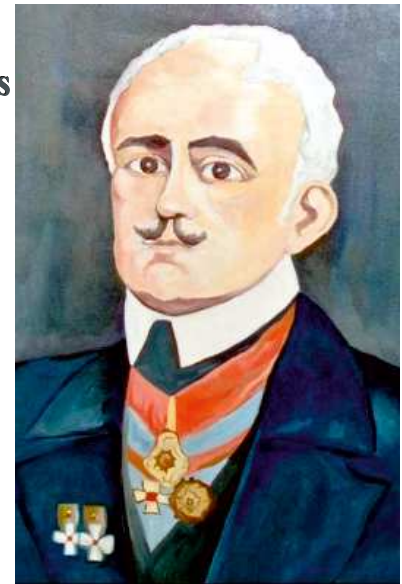

EVANGHELIE ZAPPA

appeal to the paternity of the idea of Modern Olympic Games

The Renaissance period created in Europe a real fascination for the culture of ancient Greece, in XVIII – XIX centuries some countries organizing folkloric and sports unofficial festivals. Named many times “Olympic games” this kind of manifestations were trying to bring back the atmosphere and spirit of the **Olympic games** from the old Elada, for almost 12 centuries, starting 776 B.C. to 393 A.C.(293 editions!), when the emperor Theodosius, considering them profane, prohibiting them.

Over the idea of retaking the modern Olympic Games, the history reserved a place of pride to the baron Pierre Coubertin (1863-1937), retaining that at a conference regarding international sport, kept in Paris between 18 – 23 June, he proposed, and the 79 delegates unanimously approved that Athens from Greece to host the Olympic Games in 1896, opening the era of modern Olympics .

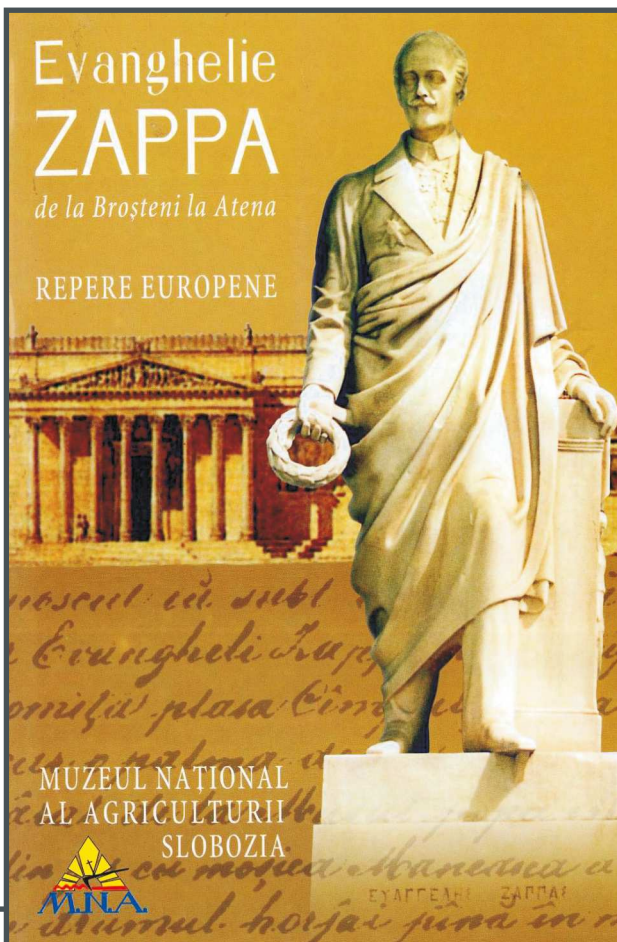
The historic truth demands though to be retained that the fascinating idea of the reborn of Olympic Games and the values of ancient Olympics is presented in different countries of Europe long before 1896 and even of the birth of Pierre of Coubertin. Starting 1836, a group of Greek erudite and enthusiasts proposed to the Internal Ministry, Ioan Coletti, the annual organizing of Olympic Games at 25 of March, the national day of Greece. The German pedagogue J.C. Guts Muts (1759 - 1839) also launched the idea of the Olympic Games reborn, in his work “Gimnasitik fur die Jugend”, quickened by the archeological researches conducted in Olympia by the Germans. The English William Penny Brooks also joined the idea. From this perspective, the people, but especially the history is not allowed to forget Evangelie Zappa, artisan not only to a strong movement of retaking the Olympic Games, but especially, an exclusive financial sustainer of the Olympic race!

In the first part of 1856, Evangelie Zappa was sending from Bucharest to the king Othon I of Bavaria of Greece (1832 - 1862) and to the government, the proposal of re-founding the Olympic Games in Athens, assuring them that he put out all the necessary funds.

Announced of this wish of Evangelie Zappa, the Greek Consulate from Bucharest has informed, at 6 of July 1856, the External Ministry about the availability of the rich business man to revive the ancient sport competitions and to sustain the organizing expenses, as well as building sports edifices in Athens.

The proposal was sent by the king to the External Secretary of Greece Alex R. Rangabe, a distinguished man of culture, archeologist of profession, that will afterwards mention that: “I thanked Zappa for his splendid idea and I also told him that the times have changed from the antiquity. Today the nations don't distinguish anymore trough the best athletes and runners, but through champions industry, craftsmen and farmers. I suggested him to fund the Industrial Olympic Games”.

The postponement of taking a decision determined Evangelie Zappa to send, at 28 May 1858, a new petition to the king and government of Greece, but also with a clear offer: giving of 400 stock holdings that he held to the Hellenic Society of Ships and the donation of another 3000 golden coins to found in Athens “the Olympics Institution”, the deployment from four to four years of the contests named “The Olympics”, starting the next year, 1859 and building a cultural-sportive exhibitional complex.

Printr-un decret regal emis la 15/27 august și dat publicității la 19 august 1858, donațiile lui Evanghelie Zappa erau primite de guvernul grec și se constituia o comisie care să organizeze „Olimpiile”. Articolul 8 din decretul regal prevedea ca, la premiarea câștigătorilor, să se acorde medalii care „aveau pe o parte inscripția Othon I, regele Greciei, **fondatorul Olympiilor**, iar pe cealaltă parte o coroană olimpică cu inscripția: **premiator Evanghelie Zappa**”! Ingrată este istoria, care va reține, iată, că regele Othon I era „**fondator al Olympiilor**”, iar Zappa doar „**premiator**” !?!

Integrându-se în epocă într-un context internațional plin de rezerve și cu dificultățile inerente începutului pentru o acțiune de o asemenea însemnătate, primele jocuri olimpice moderne, desfășurate după planul lui Zappa, au fost inaugurate pe 15 noiembrie 1859, în prezența familiei regale, a guvernului și a altor personalități civile și militare. Desfășurate sub cupola

exclusivă a panielismului, activitățile sportive au avut mai degrabă un caracter de “jocuri”, decât de “competiții”. Cei peste 300 de concurenți s-au întrecut în probele clasice de alergări - 200, 400 și 800 m, precum și sărituri, aruncări, concursuri hipice. Atleții s-au întrecut pe străzile și în piețele publice din Atena, stadioanele fiind un concept ce aparținea antichității și o realitate aflată sub straturile arheologice ale Olimpiei. De asemenea, s-au organizat concursuri literare, muzicale și folclorice, iar un loc central l-au ocupat expozițiile-concurs, cu produse tehnico-industriale și agricole.

Ziarele epocii povestesc nenumărate anecdote, cum ar fi cea a poliștului numit pentru a asigura ordinea, care își părăsește postul pentru a participa la o cursă! Ba chiar și povestea unui cerșetor orb, care a luat parte la o competiție, uitând în mod subit că avea un handicap fizic!

Desigur, prima ediție a Jocurilor Zappeiene – cum vor fi denumite mai târziu - nu trebuie judecată după criteriile de azi, nici sustrate observației critice, dar nici ignorate!

Prin forța lor propulsivă, într-o Europă care își definea națiunile, reluarea Jocurilor Olimpice însemna readucerea spiritului olimpismului antic în epoca modernă.

Era visul lui Zappa, un vis pe care l-a trăit o singură dată, deoarece, la scurt timp, vizionarul întreprinzător avea să se stingă din viață. Nu înainte de a-și scrie testamentul (1862) prin care dona o sumă uriașă pentru acea vreme (6 milioane de drahme), **pentru înființarea “Instituției Olimpicelor”, a “Stabilimentului Olimpicelor” și „restaurarea Jocurilor Olimpice, care să fie celebrate la fiecare patru ani, după învățăturile vechilor greci, strămoșii noștri”.**

Schimbarea regilor (după 1862, lui Othon I îi urmează George) și faptul că Grecia acelor ani era o țară mică și săracă au determinat reluarea Jocurilor Olimpice cu o întârziere de 11 ani, în anul 1870, în condiții și o organizare mai bune. S-au stabilit reguli și condiții de participare, au existat ședințe de antrenament oficiale, sportivii s-au prezentat în costum de sport și sandale de piele. Pentru prima oară a fost intonat Imnul Olimpic și regele Greciei a înmănat premiile câștigătorilor. Succesul de public a fost extraordinar, pe vechiul stadion al lui Herodes Atticus, Panathinaikos (al tuturor ateniienilor) luând loc peste 20.000 de oameni!

Următoarele două ediții ale Jocurilor Olimpice “Zappaiene” s-au desfășurat în anii 1875 și 1889, organizator fiind Ioannis Phokianos, directorul Gimnaziului Public. Manifestările din cadrul lor s-au apropiat și mai mult de spiritul Jocurilor Olimpice antice pe care Zappa vroia să-l impună epocii moderne.

Ultima ediție a stat și sub semnul inaugurării, la 20 octombrie 1888, la Atena, a impunătorului “Zappeion”, un uriaș complex expozițional, dedicat manifestărilor olimpice și ridicat, firește, din averea lui Evanghelie Zappa. Printr-o lege din 30 noiembrie 1869, guvernul grec dispunea construcția clădirii, lucrările începând la 20 ianuarie 1874, sub coordonarea danezului Theophil von Hansen. “Zappeion-ul” a găzduit întreceri ale Jocurilor Olimpice moderne desfășurate după anul 1896, iar în anul 2004, cu ocazia Olimpiadei gazduite de capitala Greciei, a devenit centrul de presă.

Prin toate componentele ansamblului său de preocupări, puse dezinteresat în slujba promovării olimpismului modern, Evanghelie Zappa are dreptul legitim de a fi la așezat cu cinste și onoare în panteonul valorilor și personalităților olimpice pe care întreaga lume le prețuiește.

Peste cele create din ideile și banii lui Evanghelie Zappa, ca și peste inițiatorul lor, s-a așternut, nu de puține ori, nemeritul colb al istoriei. Parcă venit din mit și legendă, Evanghelie Zappa a marcat cu personalitatea sa incontestabilă o epocă de glorie în istorie, cristalizând evenimente care rămân pentru totdeauna în modul de viață, în istoria civilizației și culturii universale.

Evanghelie Zappa nu știa că prin opera sa scria o părțică a istoriei. Într-un gest de supremă recunoștință, să-l încoronăm post-mortem cu ramura de măslin a învingătorului olimpic, fiind vrednic de recunoștința celor de atunci, de astăzi și de mâine!

🇬🇧 Through a royal decree emitted at 15\27 August and made public at 19 August 1858, the donations of Evangelhie Zappa were received by the Greek Government and a commission was constituted to organize “The Olympics”. Article 8 from the royal decree prefigured that to the prize awarding of the winners, to give them medals that “had on one side the inscription Othon I, the king of Greece, the founder of the Olympics and on the other side an Olympic crown with the inscription : premierior Evangelhie Zappa”! Ungrateful is the history that will retain that king Othon I was “the founder of Olympics” and Zappa only “premiator”!?!

Integrating in the epoch in a reticent international context and with difficulties inherent to the beginning, for such an important action, the first modern Olympic Games, made after Zappa's plans, were inaugurated on 15 November 1859, in the presence of the royal family, the government and other civil and

military personalities. Taking place under the exclusive roof of pan-hellenism, the sportive activities had rather a character of “games” than “competitions”. Those over 300 contestants had raced in the classics trials – 200, 400 and 800 meters and also jumping, throwing, steeplechase contests. The athletes were racing on the streets and in the public markets from Athens, the stadiums being a concept of the antiquity and a reality kept under the archeological layers of Olympia. There also organized literary, musical and folkloric contests and a central place was taken by the contest-exhibitions, with technical-industrial and agricultural products.

The newspapers of the times tell numerous anecdotes, like the one of the policeman named to secure the order which leaves his workplace to be in for a race! He even told to a blind beggar, who was in the competition, suddenly forgetting he had a physical disability.

Of course, the first edition of the Zappian Games –how they will be named later – doesn't have to be judged after today's criteria, neither eluded from the critical observation but not ignored either!

Trough their propulsive force, in a Europe that was defining its nations, the retaking of the Olympic Games means the recall of the ancient Olympics spirit in the modern age.

It was Zappa's dream, a dream he lived only once, because, in short time the visionary entrepreneur died. Not before writing his will (1862) through which he left a huge amount of money for that time (6 millions drachma) for the foundation of the “Olympics Institution”, of the “Olympics Establishment” and for “the restoration of the Olympic Games, that will be celebrated every four years, after the ancient Greeks knowledge, our ancestors”.

The changing of the kings (after 1862 Othon I is followed by George) and the fact that the Greece of those years was a small and poor country conducted to the retaking of the Olympic Games 11 years later, in 1870, in better conditions and organization. Rules and participation conditions were established, there were official training sessions, and the sportsmen presented themselves in sport costume and leather sandals. The Olympic anthem was sung for the first time and the king of Greece gave the awards to the winners. The audience success was extraordinary, on the old stadium of Herodes Atticus, Panathinaikos (of all Athenians) sitting down over 20 000!

The next two editions of the “Zappian” Olympic Games took place in 1875 and 1889, organized by Ioannis Phokianos, the principal of the Public Gymnasium. The manifestations within them approached even more of the spirit of the ancient Olympic Games Zappa wanted to impose to the modern times.

The last edition stood under the sign of inauguration, at 20 October 1888, in Athens, of the imposing “Zappeion” a huge exhibitional complex, dedicated to the Olympics manifestations and founded, of course, from Evangelhie Zappa's fortune. Through a law from 30 November 1869, the Greek government disposed the construction of the building, the works starting at 20 of January coordinated by the Danish Theophil von Hansen. The “Zappeion” hosted racings of the modern Olympic Games that took place after 1896, and in 2004 with the occasion of the Olympics hosted by the Greece's capital, has become the press center.

Through all the components of his preoccupations ensemble disinterested put in service of promoting the modern Olympics, Evangelhie Zappa has the legitimate right of being placed with consideration and honor in the pantheon of Olympic values and personalities that the entire world prizes.

Over those created from the ideas and money of Evangelhie Zappa, also over its initiator spread the undeserved dust of history. As it was coming from the myth and legend, Evangelhie Zappa marked with his indubitable personality a glorious epoch in the history, crystallizing events that remain forever in the way of living, in the history of civilization and universal culture.

Evangelhie Zappa didn't know that through his work he was writing a little part of the history. In a gesture of supreme gratitude lets crown him post-mortem with the olive branch of the Olympic winner, being worthy of the gratitude of the ones from then, today and tomorrow.

